

Zaaknummer	1957620
Portefeuillehouder	Mevrouw H.B. Boudewijnse, wethouder
Voorstel	Aquathermieproject Muiderberg

Aan de raad,

1. Beslispunten

1. Geen wensen en bedenkingen als bedoeld in artikel 169 lid 4 Gemeentewet kenbaar te maken op het voorgenomen besluit van het college om, in afwijking van het Treasury statuut, het coöperatief Warmtebedrijf een lening te verstrekken op basis van optie 2 in dit voorstel, om de koppelkansen mogelijk te maken.

2. Inleiding

Dit voorstel heeft tot doel om middelen beschikbaar te stellen aan een door WattNu opgericht coöperatief Warmtebedrijf. Het voorstel vraagt om een zorgvuldige afweging tussen de doelen en ambities in de energietransitie enerzijds en het als gemeente daarvoor nemen van een financieel risico anderzijds. Tevens is een besluit op korte termijn nodig om tijdig de aanbesteding voor het warmtenet te kunnen starten om de koppelkansen(en) te halen. Vanuit deze situatie is in dit voorstel getracht om ondanks de tijdsdruk evenwichtige besluitvorming mogelijk te maken. Ten behoeve van een zorgvuldige afweging zijn bij beslispunt 4, verschillende opties uitgewerkt zodat deze tegen elkaar afgewogen kunnen worden.

Opgave

Op 22 september bent u geïnformeerd over warmtetransitie en het proces om te komen tot een Transitievisie Warmte, conform de afspraken in het klimaatakkoord en de klimaatwet. We hebben als gemeente een regierol in de opgave om voor 2050 alle woningen aardgasvrij te krijgen. Vertaald naar wijken, zou dit betekenen dat er in Gooise Meren elke twee jaar een wijk van het aardgas zou moeten. Deze opgave is alleen haalbaar wanneer we hier gezamenlijk met onze inwoners en belangrijke partners onze schouders onder zetten. Daarin moeten we met elkaar ook leren zodat we de opgave de komende jaren steeds efficiënter kunnen uitvoeren.

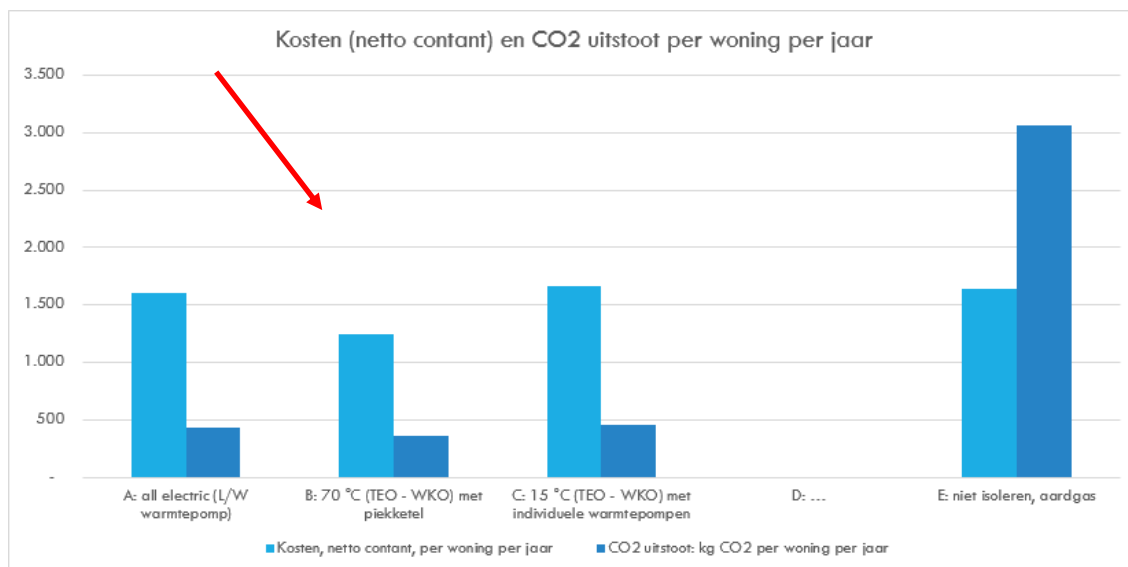
Terwijl we regionaal werken aan een transitievisie Warmte, doet zich een goede gelegenheid voor om als Gooise Meren een eerste 'wijk' van het gas te krijgen en ervaring op te doen. Vanuit een projectstructuur met verschillende werkgroepen met daarin inwoners, energiecoöperatie Wattnu, deskundigen (Waternet, KPMG, ingenieursbureaus) en verschillende afdelingen van de gemeente zijn de mogelijkheden en haalbaarheid onderzocht van de aanleg van een warmtenet op basis van aquathermie in Muiderberg. Daarnaast is door deze werkgroepen hard gewerkt aan het mogelijk maken en voorbereiden van de eerste koppelkansen: het rioolproject Eikenlaan in Muiderberg. Tot nu toe was het mogelijk deze activiteiten binnen het budget van de gemeente, vanuit aangevraagde subsidies en inzet van WattNu te bekostigen.

Er breekt nu een volgende fase aan, waarbij de realisatie van de 'koppelkansen Eikenlaan', het voorbereiden van de volgende koppelkansen (Van der Helstpark, Buitendijkje) en het verder uitwerken van de details voor het totale project bijna gelijktijdig moeten plaatsvinden. Voor deze fase is in totaal naar verwachting 1,5 MLN nodig, waarbij nog wordt toegewerkt naar een definitieve go/no-go per 1 juli 2021 terwijl realisatie van de eerste koppelkansen al plaatsvindt. Dit is het gevolg van de urgente rioolplanning in Muiderberg.

Technische oplossing aquathermie

Doelstelling van het project is dat geheel Muiderberg aquathermie kan benutten als warmtebron en in 2026 aardgasvrij is. De warmte uit het IJmeer wordt 's zomers opgeslagen in een warmte-koude opslag (WKO). 's Winters wordt het warme water uit de WKO opgehaald en benut voor aanvoer van water van +/- 15°C. Het water wordt daarna door warmtepompen opgewarmd naar 70°C. Deze oplossing is door Waternet onderzocht en vergeleken met vier andere varianten. Het 70°C warmtenet kwam daarbij als beste optie uit de bus wanneer wat betreft CO₂ besparing, maar ook wat betreft kosten.

Dit onderzoek is gedaan op basis van een TCO (total cost of ownership) model. Dit betekent dat een doorrekening is gemaakt op basis van **totale maatschappelijke kosten**, dus ook die van wooneigenaren, op basis van een looptijd van 50 jaar. De evaluatieperiode van 50 jaar is gekozen omdat >80% van de investeringen een levensduur heeft van 50 jaar. Daarnaast zijn in de uitwerking van de businesscase diverse scenario's doorgerekend en zijn de kasstroom, winst-en-verliesrekening en balans van het warmtebedrijf inzichtelijk in de tijd.

De businesscase op basis van het TCO model laat verder zien dat het 70°C warmtenet weliswaar niet erg winstgevend, maar wel rendabel is. Het is met name kansrijk omdat het initiatief vanuit de samenleving en met name energiecoöperatie Wattnu komt en dus vanuit het perspectief van de inwoner wordt ontwikkeld. Omdat het om een collectieve oplossing gaat is deelname van inwoners de belangrijkste pijler onder de businesscase.

3. Beoogd effect

De ruim 1500 woningen van Muiderberg aardgasvrij maken en daarmee een belangrijke stap te zetten in de richting van het einddoel om in 2050 als Gooise Meren energieneutraal te zijn.

4. Argumenten en onderbouwing per beslispunt

1. Te kiezen voor aquathermie als warmteoplossing in Muiderberg.

1.1 Aquathermie is de duurzaamste optie voor Muiderberg waarmee 2000 ton CO₂ per jaar bespaard kan worden. Door met Muiderberg over te gaan op aquathermie zetten we een

substantiële stap in de energietransitie, met als einddoel om in 2050 energieneutraal te worden. Deze oplossing leidt in Muiderberg naar verwachting tot een reductie van 2000 ton CO₂ per jaar. De energievraag wordt met ca 39 TJ verminderd.

- 1.2 Deze oplossing is tevens de goedkoopste optie voor Muiderberg om van het gas af te komen. Uit de businesscase blijkt dat inwoners niet duurder uit zijn dan met aardgas, mits 80% van de huishoudens deelneemt.
- 1.3 Het verwarmen van huizen door middel van aquathermie vraagt relatief weinig elektriciteit ten opzichte van andere warmte-oplossingen. Hiermee beperken we de elektriciteitsvraag en de belasting van het elektriciteitsnet.
- 1.4 Aquathermie is een betrouwbare warmtebron die onuitputtelijk is. Onderzoek heeft aangetoond dat het IJmeer ruim voldoende warmte kan bieden voor alle aangrenzende dorpen, waaronder Muiden en Muiderberg.
- 1.5 Bovenstaande argumenten zijn gevalideerd door Waternet, KPMG en Qirion (ingenieursbedrijf voor warmtenetten)

2. *De exploitatie van het warmtenet te beleggen bij het coöperatief Warmtebedrijf.*

- 2.1 Dit past bij de visie van de gemeente om initiatieven uit de samenleving te faciliteren en te investeren in de kracht van onze inwoners.
- 2.2 Een coöperatief warmtebedrijf levert warmte voor en door inwoners. Hiermee geven we inwoners de mogelijkheid om eigenaar te worden van hun eigen warmteoplossing, invloed te hebben op de prijs en mee te delen in de opbrengst van de warmtelevering.
- 2.3 Zonder actieve betrokkenheid van en draagvlak van inwoners is het bijna niet realiseerbaar om woningen van het aardgas af te krijgen. Uit ervaringen in de eerste ronde Proeftuinen Aardgasvrije Wijken blijkt dat wanneer de gemeente initiatiefnemer is, er veel weerstand en wantrouwen is onder inwoners, ondanks dat veel tijd en energie in het participatieproces wordt gestoken. Terwijl initiatieven van onderaf op veel draagvlak kunnen rekenen. Inwoners voelen zich meer betrokken en zijn mede-eigenaar van de oplossing. Dit blijkt ook uit de bijeenkomsten die tot nu toe in Muiderberg zijn georganiseerd. Dat de initiatiefnemers en oprichters van het coöperatief Warmtebedrijf van Wattnu en deels inwoner van Muiderberg zijn, wekt vertrouwen en enthousiasme bij inwoners op in een mate die voor de gemeente lastig te realiseren is.
- 2.4 Het is niet wenselijk de exploitatie van het warmtenet in handen te leggen van een commerciële marktpartij. Ten eerste zijn commerciële partijen minder geïnteresseerd in relatief kleine warmtekavels zoals Muiderberg, daarnaast hebben deze bedrijven vooral het doel om geld te verdienen aan de warmte en zijn ze minder transparant over de (kost)prijs van warmte.
- 2.5 De gemeente heeft niet de ambitie, noch de middelen om een eigen gemeentelijk warmtebedrijf op te zetten.

3. *Het aanleggen van het hiervoor benodigde warmtenet zoveel mogelijk te combineren met de vervanging van het riool en grootschalig onderhoud in Muiderberg.*

- 3.1 Het combineren van de aanleg van het warmtenet met vervanging van het riool maakt het aanleggen van het warmtenet goedkoper. Uit technisch onderzoek is gebleken dat de investering hiermee ten minste 3 MLN lager is dan wanneer geen gebruik wordt gemaakt van deze koppelkansen. Het technisch onderzoek houdt rekening met extra coördinatie- en

- proceskosten in de integrale uitvoering. De meest efficiënte manier waarop de gemeente de werkzaamheden hiervoor kan coördineren is in combinatie met de civieltechnische projecten.
- 3.2 De overlast voor inwoners wordt zoveel mogelijk beperkt door de verschillende opgaven slim te combineren. Inwoners krijgen meteen de mogelijkheid om het hemelwater te laten afkoppelen van het riool en bovendien worden ontzorgd in hun warmteoplossing.
- 3.3 De vervanging van het riool is urgent en het klimaatprobleem is urgent. Beide komen samen in dit project. Dit creëert een 'momentum' van waaruit draagvlak en voortgang worden geboekt.
4. *Zich voor te nemen, in afwijking van het Treasury statuut, het coöperatief Warmtebedrijf een lening van € 600.000 te verstrekken op basis van optie 2 in dit voorstel, om de koppelkansen mogelijk te maken.*

Ten behoeve van een zorgvuldige afweging bij dit beslispoint, zijn vier opties uitgewerkt zodat deze tegen elkaar afgewogen kunnen worden.

Optie 1)

Nu een lening van 1,5 MLN beschikbaar stellen voor Eikenlaan en voorbereiding vervolgprojecten, met in achtneming van een aantal in de tabel genoemde beheersmaatregelen.

Optie 2)

De lening in tranches verstrekken op basis van bestuurlijke besluitvorming: Het college besluit nu om een lening verstrekken van € 600.000 voor de koppelkansen Eikenlaan en communicatie en participatie. Om de benodigde voortgang te behouden geeft het college opdracht om besluitvorming voor het lenen van de middelen voor de vervolgprojecten en benodigde haalbaarheidsonderzoek komende 2 maanden voor te bereiden.

Optie 3)

Geen lening verstrekken /besluit om lening te verstrekken in zijn geheel uitstellen

Optie 4)

Geen lening verstrekken en benodigde activiteiten zelf uitvoeren

Optie	Voordelen	Nadelen	Beheersmaatregelen
1) Nu een lening van 1,5 MLN beschikbaar stellen voor Eikenlaan en voorbereiding vervolgprojecten, op basis van beheersmaatregelen.	1. Koppelkansen Eikenlaan van ca 60.000 realiseren 2. Ervaring opdoen in de Eikenlaan om te benutten in vervolgtracés 3. Het coöperatief warmtebedrijf heeft voldoende middelen om voorbereidingen te treffen voor de volgende koppelkansen. 4. Vaart houden in het project en 'momentum' vasthouden, terwijl	1. Nog geen zekerheid over voldoende participanten coöperatief warmtebedrijf 2. Daarmee een risico dat lening niet kan worden terugbetaald. (Reeds aangelegde warmtebuizen worden eigendom van de gemeente.)	1. Risico afdekken door nog te ontvangen middelen van het rijk voor wijkuitvoeringsplannen warmtetransitie. 2. Risico afdekken met nog binnen te halen subsidies zoals 3^e ronde PAW en subsidies provincie NH 3. Lening in periodieken verstrekken en op basis van werkelijk gemaakte kosten tussentijds bijstellen 4. In leenovereenkomst afspraken maken over het zoveel mogelijk

	verdere risico's geanalyseerd worden.		beperken van daadwerkelijke uitgaven en het zo snel mogelijk terugbetalen van de lening. 5. Tussentijds risico's monitoren 6. De gemeente kan een onafhankelijk toezichthouder benoemen of zelf toezicht houden op het hele project.
2) De lening in tranches verstrekken op basis van bestuurlijke besluitvorming.	1. Koppelkans Eikenlaan van ca 60.000 realiseren 2. Ervaring opdoen in de Eikenlaan om te benutten in vervolgtacés 3. Ondertussen draagvlak en deelname in Muiderberg vergroten. 4. Hiermee kan 2 maanden tijd worden gewonnen voor verdere analyse door de gemeente voordat de volgende projecten moeten worden gefinancierd. 5. Financieel risico wordt op dit moment beperkt gehouden.	1. Nog geen zekerheid over voldoende participanten coöperatief warmtebedrijf 2. Daarmee een risico dat lening niet kan worden terugbetaald, reeds aangelegde warmtebuizen worden eigendom gemeente 3. Risico op vertraging waardoor volgende grotere koppelkansen van der Helstpark en Buitendijkse worden mogelijk niet gerealiseerd. Hiermee wordt 2/3 van de koppelkansen gemist, dit is 2 MLN euro. 4. Project loopt mogelijk vertraging op omdat budget ontbreekt om belangrijke activiteiten voort te zetten en duurzame afspraken te maken met leveranciers. 5. Om voortgang te houden zal over twee maanden waarschijnlijk een nieuw raadsbesluit nodig zijn.	1. Risico afdekken door nog te ontvangen middelen van het rijk voor wijkuitvoeringsplannen warmtetransitie. 2. Risico afdekken met nog binnen te halen subsidies zoals 3 ^e ronde PAW en subsidies provincie NH 3. Bedrag in tranches beschikbaar stellen op basis van bestuurlijke besluitvorming 4. In leenovereenkomst afspraken maken over het zoveel mogelijk beperken van daadwerkelijke uitgaven. 5. Tussentijds risico's monitoren 6. De gemeente kan een onafhankelijk toezichthouder benoemen of zelf toezicht houden op het hele project.
3)	1. Er wordt (op dit	1. Geen koppelkansen in	1. Wachten op nog te

Geen lening verstrekken /besluit om lening te verstrekken in zijn geheel uitstellen	moment) geen financieel risico genomen 2. Hiermee kan (max) 2 maanden tijd worden gewonnen voor verdere analyse door de gemeente voordat de volgende projecten moeten worden gefinancierd. 3. Gemeente kan daarnaast afwachten tot meer bekend is over draagvlak in Muiderberg en totale risico-analyse.	de Eikenlaan 2. Ook eerst volgende grotere koppelkansen van der Helstpark en Buitendijke worden waarschijnlijk niet gerealiseerd. Daarmee wordt in totaal bijna de gehele koppelkans gemist, aangezien ook geen leereffect kan worden opgedaan. 3. Project loopt hoe dan ook vertraging op omdat budget ontbreekt om belangrijke activiteiten voort te zetten. 4. Er is tevens op korte termijn geen budget beschikbaar om intensieve communicatie en participatie met inwoners te bewerkstelligen 5. Daarmee wordt voordeel 3 bij deze optie moeilijk haalbaar.	ontvangen middelen van het rijk voor wijkuitvoeringsplannen warmtetransitie. 2. Inspanning leveren om subsidies zoals 3^e ronde PAW en subsidies provincie NH te verkrijgen.
4) Geen lening verstrekken en benodigde activiteiten zelf uitvoeren	1. De gemeente loopt geen financieel risico.	2. Er is beperkte / geen capaciteit dit uit te voeren. hierop uit te voeren. Er zijn op dit moment geen middelen beschikbaar in de begroting van 2021. 3. Koppelkansen in de Eikenlaan twv 60.000 is niet meer haalbaar. 4. Er wordt geen ervaring opgedaan in de Eikenlaan om te benutten en vervolgttracé's 5. Ook eerst volgende grotere koppelkansen van der Helstpark en Buitendijke worden waarschijnlijk niet gerealiseerd.	1. Wachten op nog te ontvangen middelen van het rijk voor wijkuitvoeringsplannen warmtetransitie. 2. Inspanning leveren om subsidies zoals 3e ronde PAW en subsidies provincie NH te verkrijgen.

		Daarmee wordt in totaal bijna de gehele koppelkans gemist, aangezien ook geen leereffect kan worden opgedaan.	
--	--	---	--

Overige argumenten:

- 4.1 Indien de lening niet kan worden terugbetaald vervallen de warmtebuizen aan de gemeente. Omdat reeds is onderzocht dat het warmtenet als de beste oplossing is voor Muiderberg, zullen de warmtebuizen naar verwachting op enig moment alsnog gebruikt gaan worden.
- 4.2 Om het project tot een succes te maken is de komende periode een intensieve aanpak nodig met gerichte communicatie, waaronder een 'van-deur-tot-deur' participatiecampagne. Dit heeft tot doel om in korte tijd zoveel mogelijk inwoners een intentieverklaring te laten ondertekenen. Ook hiervoor worden de middelen ingezet.
- 4.3 De businesscase laat zien dat het warmtenet rendabel is, op basis van een gangbare afschrijftermijn van 50 jaar. De businesscase gaat daarbij uit van een 'volloopsenario' van 80%. Dat betekent dat na aanleg van het warmtenet 80% van de woningen Muiderberg is aangesloten en betaalt voor de afgenomen warmte. Dit percentage is haalbaar, omdat de komende jaren vanuit het rijk meer en meer gestuurd zal worden op het van het gas af krijgen van huiseigenaren. Zo zal de leveringsplicht van gasnetbeheerders verdwijnen op het moment dat een deel van de bewoners in de wijk al van het gas af is. Muiderbergers hebben met dit project een duidelijk handelingsperspectief om van het aardgas af te komen en worden door Wattnu gefaciliteerd om de overstap te maken.

Advies:

Uit bovenstaand schema en aanvullende argumenten blijkt dat het niet verstrekken van de lening het project op een grotere achterstand zet dan alleen het niet behalen van de koppelkans in de Eikenlaan, terwijl het wél verstrekken van de lening als voordeel heeft dat deze niet direct op de begroting drukt (wel op onze leenportefeuille) en dat we op het gebied van de energietransitie taken uitbesteden waar we zelf niet aan toekomen. Omdat het project een financieel risico voor de gemeente met zich meebrengt en het wenselijk is om de kosten beheersbaar te houden, is het advies om voor optie 2 te kiezen. Dit is een tussenoplossing waarmee nu een lening wordt verstrekt voor de Eikenlaan alsmede het uitvoeren van communicatie en participatie, zodat wel verder wordt gewerkt aan draagvlak. Daarmee kan de gewenste voortgang zo veel mogelijk plaatsvinden en terwijl het risico wordt beperkt.

Hierbij is het raadzaam om als college en raad alvast rekening te houden met de benodigde extra € 900.000 voor het vervolg en opdracht te geven om het besluit hiervoor de komende twee maanden voorbereiden.

Alles bij elkaar is het verstrekken van de lening, met in achtneming van de genoemde beheersmaatregelen, een doelmatige manier om een substantiële CO₂-reductie te realiseren.

5. Houd rekening met en onderbouwing per besispunt

1. *Te kiezen voor aquathermie als warmteoplossing in Muiderberg*

- 1.1 Voor dit project is een PAW-uitkering aangevraagd bij het ministerie van BZK. Helaas hoort Muiderberg niet bij de 19 geselecteerde proeftuinen in het programma aardgasvrije wijken. Er is door de commissie gekeken naar een aantal aspecten, waaronder een goede spreiding over het land en qua techniek een aanvulling op reeds lopende proeftuinen. Binnen de techniek aquathermie heeft Muiderberg moeten concurreren met projecten die een langere aanlooptijd hebben gehad en in april een verder uitgewerkte aanvraag hebben kunnen indienen. De afgelopen maanden zijn door Gooise Meren echter flinke stappen gezet vanuit de projectorganisatie op het gebied van techniek, financiën, governance en communicatie. De financiële businesscase kende in april nog een aantal onzekerheden waarbij gebruik werd gemaakt van kengetallen. Inmiddels ligt er een gevalideerde businesscase op basis van technische onderzoeken. Daarnaast is een enorme slag gemaakt in het participatieplan.
2. *De exploitatie van het warmtenet te beleggen bij het coöperatief Warmtebedrijf*
 - 2.1 Het coöperatief warmtebedrijf is in oprichting en moet voldoende expertise, professionaliteit en robuustheid opbouwen om een goede dienstverlening en een gezonde financiële huishouding te kunnen garanderen. De initiatiefnemers van het project nemen alle ervaring die ze nu opdoen mee het warmtebedrijf in. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met partners die op dit vlak al expertise hebben opgebouwd. Belangrijke technische partner is Waternet.
 - 2.2 Indien het coöperatief Warmtebedrijf in de toekomst in financiële problemen raakt zal de gemeente als achtervang in beeld komen omdat de warmtevoorziening van Muiderberg dan in gevaar zou komen. Het uitwerken van een gedetailleerde risicoanalyse de komende maanden moet duidelijkheid verschaffen over de mate waarin de gemeente garant kan staan voor het coöperatief Warmtebedrijf. Er zijn vergelijkbare initiatieven bekend in Nederland en vooral in Denemarken, die geen reden geven tot zorg hierover.
 - 2.3 Capaciteit: Dit betekent ook dat de gemeente goed vinger aan de pols moet blijven houden en nauw betrokken moet blijven bij dit project en dat kost capaciteit. Het afgelopen half jaar heeft het project al veel capaciteit van de gemeente gevraagd. Binnen de energietransitie zal dit mogelijk ten koste gaan van andere projecten en doelstellingen in de begroting. Over het capaciteitsvraagstuk op het gebied van de energietransitie zal in de aanloop naar de perspectiefnota 2022 ambtelijk een memo worden voorbereid.
3. *Het aanleggen van het hiervoor benodigde warmtenet zoveel mogelijk te combineren met de vervanging van het riool en grootschalig onderhoud in Muiderberg.*
 - 3.1 Door te kiezen voor een integrale aanpak benut de gemeente kansen ten aanzien van efficiencywinst en aanbestedingsvoordeel en zorgt ze ervoor dat er zo min mogelijk hinder voor de omgeving ontstaat. Tegelijk zorgt het ook voor complicaties in de uitvoering, omdat voor het vervangen van het riool de gemeente opdrachtgever is, maar voor het aanleggen van het warmtenet is dit de warmtecoöperatie. Beide projecten kennen een eigen ritme en hebben verschillende aannemers. Dankzij de ervaring die de afdeling BORG reeds heeft met integrale projecten in de openbare ruimte, is hier op voorhand rekening mee gehouden. Door vooraf zorgvuldig aandacht te besteden aan de engineering van de projecten en de aannemer van de rioolvervanging een coördinatieverplichting op te leggen, kan hier op verantwoorde wijze op gestuurd worden.

Dit geldt ook voor afspraken met de aannemer van het warmtenet. Naar aanleiding van de recente berichtgeving over problemen met de gecombineerde aanpak in Purmerend is contact opgenomen met de projectleider aldaar en hebben we onze eigen aanpak kunnen toetsen en aanscherpen. Specifieke maatregelen hieromtrent zijn in de bijlage opgenomen. Dankzij een gefaseerde uitvoering in Muiderberg kunnen we leren van onze eigen ervaringen. Wat we in de Eikenlaan tegenkomen nemen we mee in de volgende projecten.

- 3.2 Tegelijkertijd kost het aanleggen van het warmtenet extra capaciteit en middelen van BORG. Onder andere voor het houden van toezicht in de buitenruimte, maar ook in project en voorbereidingskosten. Hier zal in de projecten van BORG rekening mee worden gehouden.
4. *Zich voor te nemen, in afwijking van het Treasury statuut, het coöperatief Warmtebedrijf een lening van € 600.000 te verstrekken op basis van optie 2 in dit voorstel, om de koppelkans mogelijk te maken.*
 - 4.1 Het verstrekken van een lening brengt een financieel risico met zich mee. Indien uiteindelijk het hele bedrag van 1,5 MLN zou worden geleend en zou worden uitgegaan van een looptijd van 10 jaar, is het financiële risico maximaal 150.000 per jaar, ten koste van de financiële reserve van de gemeente. Door te kiezen voor optie twee wordt nu eerst een bedrag van € 600.000 verstrekt, waarna over 2 maanden kan worden besloten ook de rest van de middelen als lening beschikbaar te stellen. Hiermee houdt de gemeente grip op het risico. Daarnaast zijn in dit voorstel diverse beheersmaatregelen genoemd die het risico zoveel mogelijk moeten beperken.
 - 4.2 Het mislopen van de PAW-uitkering heeft een ongunstig effect op de businesscase, maar kan hierin worden opgevangen. Tevens volgt in 2021 een derde PAW-ronde en heeft de provincie Noord-Holland subsidiemiddelen waar aanspraak op gemaakt kan worden, zoals een pot van 100 MLN voor verduurzaming van de bebouwde omgeving. Gesprekken met de provincie hierover zijn reeds in gang gezet.
 - 4.3 Door niet te kiezen voor optie 1, loopt de gemeente het risico dat het project vertraging oploopt, omdat aanvullend op de eerste tranche nog ca € 900.000,- nodig is om ook de kort daarop volgende projecten in het Van der Helstpark en Buitendijkse (technisch) voor te bereiden. Wanneer we de koppelkans willen benutten, is het niet mogelijk deze projecten uit te stellen.
 - 4.4 Dit geldt ook voor het benodigde haalbaarheidsonderzoek en risico-analyse, om toe te kunnen werken naar een definitieve go/no-go per 1 juli 2021. De benodigde details op het gebied van techniek, financiën en governance moeten hiervoor gedefinieerd. Deze activiteiten zijn tevens nodig om externe financiers aan te trekken om de financiering van de rest van het project rond te krijgen. Het is van belang om vaart te houden in de besluitvorming over het vervolg zodat deze activiteiten ook door kunnen gaan.
 - 4.5 Voor het verkrijgen van middelen van externe financiers zal mogelijk een garantstelling van de gemeente nodig zijn. Ook dit moet komende maanden verder worden uitgezocht en zal onderdeel worden van besluitvorming.
 - 4.6 De lening aan dit initiatief, kan mogelijk een precedentwerking scheppen voor andere initiatieven.
 - 4.7 Indien de lening uiteindelijk niet volledig wordt verstrekt wordt de koppelkans grotendeels niet gerealiseerd, terwijl het warmtenet voor Muiderberg bewezen de beste oplossing is.

Op enig moment zal er naar verwachting toch een warmtenet moeten worden aangelegd en dan moet het waarschijnlijk zonder koppelkansen, wat uiteindelijk een financieel nadeel is.

- 4.8 We voldoen met het verstrekken van deze lening niet volledig aan de vereisten uit het Treasury statuut. De toets van kredietwaardigheid ontbreekt omdat sprake is van een nieuw op te richten entiteit, zonder eigen middelen. Daarnaast is sprake van gedeeltelijke afdekking van de lening door zekerheden, i.c. de warmtebuizen.

Besluitvormingsproces

Vanwege het late bekendmaken van de uitslag van de PAW middelen en de benodigde financiële onderbouwing van dit voorstel, was het helaas niet mogelijk om dit voorstel eerder in besluitvorming te brengen. Om de gewenste voortgang te kunnen realiseren is het verzoek aan de raad om op 9 december tot een besluit te komen.

6. Duurzaamheid

De argumenten bij beslispunten 1, 2 en 3 laten blijken dat dit voorstel gaat over duurzaamheid.

7. Financiële onderbouwing

Het maximale bedrag van € 600.000 is bedoeld voor:

- a. Het behalen van de koppelkansen Eikenlaan
- b. Communicatie en participatie om draagvlak en deelname onder inwoners te maximaliseren

Het resterende bedrag van € 900.000 waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden is bedoeld voor:

- c. Het voorbereiden van de vervolgprojecten inclusief haalbaarheidsonderzoek

Met inzet van de in de tabel genoemde beheersmaatregelen valt de daadwerkelijke kredietverlening waarschijnlijk lager uit. Er zal een leenovereenkomst worden opgesteld waarin tenminste de benoemde beheersmaatregelen worden opgenomen. Het warmtebedrijf zal tevens op basis van facturen over de daadwerkelijke uitgaven aan de gemeente verantwoording moeten afleggen volgens de in de tabel genoemde beheersmaatregelen.

Liquiditeit: Het verstrekken van de lening zal inhouden dat er eerder nieuwe leenfaciliteit door de gemeente moet worden gerealiseerd. Het verstrekken van de lening zal worden verwerkt in de risicoparaagraaf van dit project.

8. Communicatie en participatie

Participatie en draagvlak van inwoners is cruciaal voor het slagen van het aquathermieproject. In het voorjaar en najaar van 2020 zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd en is draagvlak gepeild voor de beoogde warmteoplossing. De komende maanden worden de activiteiten geïntensiveerd vanuit een communicatie- en participatiestrategie. (zie bijlage)

Om bewoners te bereiken vindt de communicatie plaats op drie niveaus:

1. Dorpsniveau voor geheel Muiderberg (Boodschap: er is een ambitie voor een coöperatief warmtenet waar bewoners eigenaar van worden)

2. Wijkniveau voor die wijk die op dat moment op de planning staat. (Boodschap: consequenties voor de wijk en bewoners waar de werkzaamheden van start gaan)
3. Individueel niveau bij de bewoners aan tafel in straten waar de werkzaamheden plaatsvinden (Boodschap: energiestaat eigen woning en stappenplan voor verduurzaming om aansluiting mogelijk te maken)

Participatie wordt vorm gegeven vanuit de werkstroom Gebruikersbelang in het project. In deze werkstroom zijn diverse partijen betrokken

- Wijkadviseur Muiderberg
- Wattnu
- Dorpsraad Muiderberg
- Klankgroep van bewoners
- Energiecoaches
- Ambassadeurs

9. Uitvoering / tijdpad / evaluatie

In de volgende fase van het project, de voorbereidingsfase, wordt in een viertal werkstromen gewerkt naar een definitieve go/no-go per 1 juli 2021:

1. De technische werkstroom gaat het ontwerp verfijnen en een technische partner selecteren die het warmtenet kan aanleggen en beheren (onderhoud en beheer). Tevens gaat deze werkstroom de koppelkans benutten om delen van het warmtenet (onder andere Eikenlaan) al aan te leggen en voorbereidingen te treffen voor het volgen van de rioolplanning. Resultaat: een betrouwbare partner geselecteerd en valide technisch ontwerp.
2. De financiële werkstroom gaat de businesscase verder detailleren (naar een bankabele businesscase) en vervolgens partijen benaderen voor de financiering. Dit betreft zowel het eigen vermogen als het benodigde vreemde vermogen. Resultaat is een financieringsvoorstel en een positieve bankabele businesscase
3. De governance werkstroom gaat de juridische structuur verder uitwerken en vergunningen, subsidies en contracten met afnemers en partners vormgeven. Dit betreft oa ook de aanvraag van een provinciale subsidie en bijdrage van het rijk in de volgende ronde van de PAW. Resultaat is een heldere juridische structuur die de belangen van de verschillende stakeholders borgt en bijdraagt aan een efficiënte bedrijfsvoering. Hierbij wordt met name ook rekening gehouden met bewoners belangen en voldoende checks en balances in de besturing
4. De bewoners werkstroom gaat de bewoners mobiliseren en zorgdragen voor een maximale participatie van bewoners om het warmtenet mogelijk te maken. Onderdeel van deze werkstroom is ook in detail de verschillende type woningen te schouwen en inzicht te krijgen in wat er per woning nodig is om de transitie te kunnen inzetten. Doelstelling is om per 1 juli minimaal 40% van de bewoners gecommitteerd te hebben voor de aanleg.

Resultaat van alle werkzaamheden is dat er medio 2021 een gedegen risico analyse ligt, met op alle mogelijke risico's van het project in beeld, inclusief mitigerende maatregelen en handelingsperspectief voor inwoners. Dit is nodig om de externe financiering rond te krijgen. Daarvoor is naar verwachting een gedeeltelijke garantstelling van de gemeente voor het project een vereiste. Op basis van de risicoanalyse zal de betreffende garantstelling naar verwachting medio 2021 aan het college worden voorgelegd.

Bijlage

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Aquathermieproject Muiderberg' met zaaknummer 1957620 van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

1. Geen wensen en bedenkingen als bedoeld in artikel 169 lid 4 Gemeentewet kenbaar te maken op het voorgenomen besluit van het college om, in afwijking van het Treasury statuut, het coöperatief Warmtebedrijf een lening te verstrekken op basis van optie 2 in dit voorstel, om de koppelkansen mogelijk te maken.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren,
gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Toekennen lening tranche 2 aan Warmtebedrijf Muiderberg ten bedrage van € 900.000,-' met zaaknummer 2242102 van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

Geen wensen en bedenkingen als bedoeld in artikel 169 lid4 Gemeentewet kenbaar te maken op het voorgenomen besluit van het college om, en lening van €900.000,- te verstrekken aan het Warmtebedrijf Muiderberg B.V. ten behoeve van de voorbereiding van een warmtenet in Muiderberg.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren, gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde

Warmtebedrijf Muiderberg BV
t.a.v. de heer W. Hofmans
Van Ostadelaan 57
1412 JH Naarden

Behandeld door
Jacob Stuiver
06 – 51 50 35 11
j.stuiver@gooisemeren.nl

Onderwerp Warmtebedrijf Muiderberg

Datum 12 oktober 2021
Zaaknummer 2313588
Pagina 1 van 2

Geachte directie,

Op uw verzoek ontvangt u hierbij een toelichting op de samenwerking die de gemeente en het Warmtenet Muiderberg tot nu toe hebben gerealiseerd.

Aanleiding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de regierol in de warmtetransitie. Vanuit deze regierol is de gemeente Gooise Meren op dit moment in samenwerking met de regio bezig met de voorbereiding van de Transitievisie Warmte.

Vooruitlopend op de vaststelling van de Transitievisie Warmte heeft zich een kans voorgedaan in Muiderberg, namelijk een bewonersinitiatief voor een warmtenet op basis van aquathermie. In combinatie met een gemeentelijke opgave van groot onderhoud is daarnaast een koppelkans ontstaan.

Besluitvorming

Om de kans te benutten heeft het college van burgemeester en wethouders in oktober 2020 het besluit genomen om te kiezen voor aquathermie als warmteoplossing in Muiderberg, de exploitatie van het warmtenet te beleggen bij het coöperatief Warmtebedrijf Wattnu (later vormgegeven als Warmtebedrijf Muiderberg BV met een meerderheidsbelang voor de coöperatie, een initiatief van Energie coöperatie Wattnu), het aanleggen van het hiervoor benodigde warmtenet zoveel mogelijk te combineren met de vervanging van het riool en grootschalig onderhoud in Muiderberg en zich voor te nemen ten behoeve van het initiatief een lening van € 1.500.000 in twee tranches te verstrekken om de koppelkans mogelijk te maken.

Voor de eerste tranche lening ter grootte van € 600.000 heeft de raad aangegeven geen wensen of bedenkingen te hebben waarmee de definitieve besluitvorming door het college is afgerond. De besluitvorming voor de tweede tranche ter grootte van € 900.000 is op dit moment gaande en wordt naar verwachting in oktober 2021 afgerond.

Met de lening wordt het warmtebedrijf, naast het mogelijk maken van de koppelkans, in de gelegenheid gesteld om de voorbereidingen te treffen om te komen tot een sluitende businesscase voor het warmtenet.

Samenwerking tot nu toe

Op dit moment is de uitvoering van het gemeentelijke onderhoudsproject Eikenlaan in een afrondende fase. In dit project is de koppelkans van het warmtenet met de onderhoudsopgave van de gemeente opgepakt. In de voorbereiding en uitvoering van deze koppelkans is er nauw samen gewerkt tussen

gemeente en het Warmtebedrijf Muiderberg. Door een project organisatie op te zetten met gezamenlijke werkstromen is kennis en kunde met elkaar gedeeld en de juiste voortgang gerealiseerd.

Deze koppelkans is een succes, met een besparing in totale maatschappelijke kosten als resultaat.

Rolverdeling gemeente/warmtebedrijf

In het voorjaar van 2021 heeft de gemeente Gooise Meren de Bestuurlijke kadernotitie Transitievisie Warmte vastgesteld. Met deze kadernotitie kiest de gemeente Gooise Meren voor een combinatie van procesregisseur (co-creatie, bewonersinitiatieven e.d. hoog in het vaandel) en integrale regisseur (zoeken naar verbinding met andere opgaven). Met de aanleg en exploitatie van een warmtenet door het warmtebedrijf in combinatie met de onderhoudsopgave van de gemeente in Muiderberg past dit initiatief uitstekend binnen de Bestuurlijke kadernotitie TVW.

Rol warmtebedrijf

Het is de verantwoordelijkheid van het warmtebedrijf om te komen tot alle voorbereidingen, investeringen en exploitatie van het gehele warmtenet inclusief productie, distributie en levering van warmte aan de gebruikers in Muiderberg.

Rol gemeente

In het kader van de nog vast te stellen Transitievisie Warmte, in de rol van regisseur, onderzoekt de gemeente op dit moment de mogelijkheid om voor Muiderberg een wijkuitvoeringsplan op te kunnen starten. Hiervoor worden een aantal aspecten nader onderzocht met elkaar zoals onder andere de mogelijke locatie van de technische ruimte, de financiële aspecten van staatsteun, mogelijkheden voor garantstelling, en het maken van nadere afspraken omtrent de koppelkans met het groot onderhoud. De nader te maken afspraken worden in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegd. Daarnaast heeft de gemeente uiteraard haar wettelijke taak om volgens geldende wet- en regelgeving de voor het warmtenet benodigde ruimtelijke mogelijkheden en toestemmingen, zoals bestemmingsplanwijzigingen en vergunningaanvragen in behandeling te nemen.

Tot slot

Door het initiatief in Muiderberg te ondersteunen in deze voorbereidende fase wordt de mogelijkheid gecreëerd om Muiderberg aan te wijzen als eerste wijk voor het wijkuitvoeringsplan in het kader van de warmtetransitie. Dit sluit aan bij de klimaatambitie van Gooise Meren om verantwoordelijkheid te nemen en bij te dragen aan het realiseren van een duurzame toekomst van Nederland.

Vragen?

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met Jacob Stuiver, projectleider energietransitie, bereikbaar op 06-51503511 of via e-mail j.stuiver@gooisemeren.nl.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

Kerim Iskender,
Manager Mens en Omgeving